

**ВСУ „ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР”
ЮРИДИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ**

**ТРАНСГРАНИЧНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ
СПОРЕД СЪВРЕМЕНОТО
МЕЖДУНАРОДНО ПРАВО**

АВТОРЕФЕРАТ

**НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА
ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР”**

Професионално направление: 03.06.ПРАВО

Международно право и международни отношения:05.05.15

Докторант: Атанас Орлинов Борисов

Научен ръководител: проф.д-р. Емил Константинов

Варна, 2016г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

- 1. ПРЕДМЕТ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО*
- 2. АКТУАЛНОСТ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО*
- 3. НАУЧНА ЦЕЛ И НАУЧНИ ЗАДАЧИ*
- 4. НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ТЕЗА*
- 5. МЕТОДОЛОГИЯ*
- 6. НАУЧНА НОВОСТ*
- 7. ПРАКТИЧЕСКО ЗНАЧЕНИЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ*
- 8. ОБЕМ И СТРУКТУРА НА ИЗСЛЕДВАНЕТО*

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

III. ПУБЛИКАЦИИ В МАТЕРИЯТА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

1. ПРЕДМЕТ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Предметът на дисертационния труд са трансграничните престъпления според съвременното Международно право, анализирани и определянето на двата главни вида трансгранични престъпления и търсенето на отговорност съгласно съвременното международно публично право и в съответствие с международното наказателно право. Разкриването на предмета се осъществява чрез изследване и анализирани на международните договори и други актове в тази област, както и анализирани на трудовете на авторите, признати специалисти в тази област. В хода на съвременните международни политически и правни процеси расте актуалността на проблемите свързани с трансграничната престъпност в това число терористични атаки, отвличане на хора и продажба на органи и тъкани и др. Нарастват, както проблемите, така и щетите свързани с трансграничните престъпления с нови измерения, в това число и кибертероризмът. Технологичния напредък на човешката цивилизация промени от една страна начина на живот, а от друга разкри възможности за нови трансгранични престъпления, високотехнологични трансгранични престъпления и такива с нови измерения, които непрекъснато се развиват и усъвършенстват и стават все по-опасни, иновативни и доходоносни.

2. АКТУАЛНОСТ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

В съвременната юридическата литература за сега няма друго задълбочено монографично изследване, в което да се осъществява сравнителен анализ между двата основни вида трансгранични престъпления (международни престъпления и престъпления с международен елемент). Новост в юридическата наука са изведените понятия на „трансгранични престъпления“, „международни престъпления“ и „престъпления с международен елемент“, както и анализа на техните елементи. Актуален е също така и сравнителния анализ относно: степента на обществената опасност; субекта на извършване на престъпното деяние; носенето на отговорност според международното право и др.

3. НАУЧНА ЦЕЛ И НАУЧНИ ЗАДАЧИ

Научната цел на този труд е да се създаде ясна представа относно всички съществуващи в света трансгранични престъпления, да ги определи, да разграничи степента на обществена опасност и как да се потърси съответната международна отговорност от абсолютно всички (без изключения, без толериране или прилагане на двойни стандарти) престъпници.

За постигане на научната цел и подцелите в труда се включва разграничаването и приемането на определения на понятията на различните видове престъпления като напр. „трансгранични престъпления“, „международни престъпления“, „престъпления с международен елемент“ и „нови (присъщи на нашето съвремие) трансгранични

престъпления)“. Ще бъде направен анализ на елементите на различните видове престъпления, за да се открият разликите между тях.

В труда ще бъде изяснено също така и кои субекти носят отговорност съгласно Международното публично право и кои в съответствие с Международно наказателно право.

Този труд няма за цел да анализира задълбочено по отделно всички съществуващи трансгранични престъпления, а да ги обозначи, разграничи, да акцентира върху техните характерни особености и да създаде пълна представа за всички трансгранични престъпни деяния. В този труд също така се цели да се докаже необходимостта международната общност да обърне сериозно внимание и да приеме необходимите мерки относно премахването на това социално явление още в зародиш, а не както до сега трети век се води борба срещу трансграничната престъпност с палеативни мерки.

Дисертационния труд има за задача да изясни разликата между различните престъпления, затова съгласно общоприетото в международноправната доктрина те са разделени на два основни вида и в тази връзка е направен опит за извеждане на определения на понятията „трансгранични престъпления“, „международни престъпления“, „престъпления с международен елемент“ и „ трансгранични съвременни (нови) престъпления“ и анализирани техните елементи“.

За постигане на научната цел са поставени следните основни научни задачи:

- 1. Проследяване на историческото развитие на трансграничните престъпления от древността до настоящия момент;*
- 2. Извеждане на определение на понятието „трансгранични престъпления“ и анализ на неговите елементи;*
- 3. Приемане на определение на понятието „международни престъпления“ и анализ на елементите му и определяне на неговите видове;*
- 4. Приемане на определение на понятието „престъпленията с международен елемент“, анализ на елементите му и открояване на неговите видове;*
- 5. Определение на понятието „новите (съвременни) трансгранични престъпления“, анализ на неговите елементи и видове;*
- 6. Изясняване на международноправната отговорност на субектите на международното право, индивидуалната отговорност на физическите лица и др.;*
- 7. Препоръчване за приемането на нови, ефективни мерки, които международната общност трябва да приеме, за да може трансграничната престъпност да бъде неутрализирана изцяло и др.*

4. НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ТЕЗА

Научноизследователската теза на този труд, определя и разграничава различните видове престъпления и извежда определенията на двата главни вида трансгранични престъпления и търсенето на отговорност съгласно съвременното международно публично право и в съответствие с международното наказателно право.

5. МЕТОДОЛОГИЯ

Предвид темата на изследването, както и използваните източници, които включват международноправна литература, международноправни инструменти и актове за осъществяване на поставените цели и задачи се използвани различни методи. В труда са приложени следните научни методи: анализ и синтез, дедукция и индукция, историческият, нормативният, теологичният, системният и сравнителният метод.

Чрез сравнително - правен анализ е направена съпоставка между нормите на действащи международноправни актове и уставите на създаваните до сега международни – военни трибунали и Римския статут. Структурният и функционален системен анализ в различните части на труда е използван за по-добро представяне на разглежданите периоди, институции и тенденции на международните отношения. Изследователският метод е използван за анализ на съществуващата материя. Историческо – правния метод, е използван с оглед на това да допринесе за по-доброто изследване и анализ на различните международноправни актове.

6. НАУЧНА НОВОСТ

Дисертационният труд представлява първото задълбочено изследване в българската правна доктрина, насочено към изясняване на всички съществуващи в света трансгранични престъпления, определя ги, разграничава степента на обществена опасност и посочва как да се потърси съответната международна отговорност от абсолютно всички (без изключения, без толериране или прилагане на двойни стандарти) престъпници.

В българската и международноправната доктрина съществуват отделни разработки в областта на международните престъпления и престъпленията с международен елемент. Те обаче са съсредоточени основно върху отделни конкретни трансгранични престъпления.

Трудът е първото цялостно самостоятелно българско изследване на тази материя и първият относително изчерпателен анализ на проблематиката. Предлага се систематизация на материята, традиционно отнасяна към международното публично право и международно наказателно право. За мащабите на българските правни изследвания, научна новост е концепцията и структурирането на изследването, анализът на посочените по-горе проблеми в неговата цялост.

7. ПРАКТИЧЕСКО ЗНАЧЕНИЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Изводите от изследването имат научна значимост, представяйки анализ на всички съществуващи трансгранични престъпления. Трудът може да послужи, като основа за по-нататъшно задълбочено проучване относно конкретни трансгранични престъпления

и техните проявления. Същевременно дисертационния труд има практико – приложна стойност. Изясняване на разликите между международните престъпления и престъпленията с международен елемент, както и отчитането на резултатите от неефективната борбата водена от международната общност трети век, би следвало да доведе до по-добро разбиране относно нарастващите глобални промени, увеличаването на трансграничната престъпност в международен мащаб и до отчитане на необходимостта от това международната общност да приеме нови и да актуализира старите мерки за борба срещу трансграничната престъпност, както и да бъдат предприети мерки за търсене на отговорност от всеки един субект извършил такова престъпление, без изключение. Осъзнаването на последствията и щетите за човечеството в следствие на трансграничните престъпления, както и трансгранични престъпления с ново измерение, би могло да мотивира създаването, както на национални така и международни механизми за оценка на тяхното потенциално въздействие върху човечеството. Това би подпомогнало вземането на информирани решения от международната общност, като и да се предприемат мерки за изграждане на ефективна международна система, която не само да води ефективна борба с трансграничните престъпления, но постепенно да ги неутрализира, докато изчезнат напълно.

Дисертационният труд може да бъде използван и като самостоятелно учебно помагало за преподаване на учебните дисциплини международно публично и международно наказателно право в юридическите факултети, както в страната ни, така и на международно ниво, както и за обучение на военни, полицейски сили и за повишаване на осведомеността на обществото.

8. ОБЕМ И СТРУКТУРА НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Дисертационният труд е в обем от 192 страници, без да се включват съдържанието и библиографичната справка и приложението – проект на Конвенция. Правната литература обхваща 127 заглавия, от които 57 са на български език, а 70 – на чужд език. Анализирани са редица международни актове, декларации, резолюции, препоръки и други източници. Към труда са направени 229 бележки под ред, в които са цитирани източниците или са предоставени допълнителни коментари.

По своята структура дисертационния труд се състои от Увод, пет глави, разделени на параграфи, подпараграфи, и заключение. Първата глава е посветена на историческото развитие на трансграничната престъпност от дълбока древност до Втората световна война, както и развитието и борбата срещу трансграничните престъпления, след създаването на ООН. Във втората глава се извеждат определения на понятията трансгранични престъпления и анализ на техните елементи, както и видовете трансгранични престъпления. Третата глава анализира съществуващите международни престъпления, извежда се понятие, международноправна отговорност, като се посочват детайлно и видовете международни престъпления. В глава четвърта се извежда определение на понятието престъпленията с международен елемент, както и видовете престъпления с международен елемент. Глава пета е посветена на анализа на нови и с ново измерение трансгранични престъпления. Заключение обобщава основните изводи от изследването. Приложение - Проект на Конвенция за сътрудничество в борбата срещу трансграничната престъпност, която предвижда сътрудничество за предотвратяването, недопускането, установяването, разкриването, разследването и носенето на международноправна отговорност при извършване на трансгранични престъпления.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

УВОД

В увода е представен предметът на научното изследване, а именно трансгранични престъпления, разгледани в съответствие със съвременното Международно публично право и Международното наказателно право, международноправната доктрина, както и приложимите актове в областта. Обоснована е актуалността на проучвания предмет с оглед на съвременните правни, политически и междудържавни процеси. Изведени са научната цел и научните задачи на труда, както и научноизследователската теза, която следва да бъде доказана в хода на изследването. На следващо място е описана методологията на изследването и е представена неговата научна новост, предвид развитието на международноправната доктрина.

ГЛАВА I. ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА ПРОБЛЕМА ЗА ТРАНСГРАНИЧНАТА ПРЕСТЪПНОСТ

1. Трансгранични престъпления до Втората световна война

В първият параграф макар и накратко е направен опит да се предположи развитието на трансграничните престъпления от древността до Втората световна война чрез историко-правен анализ.

Проследени са исторически факти и събития достигнали до нас чрез отделни документи и сведения, които датират още от преди Христа. В част от тях се споменава за създаване на флотилии и специални полицейски отряди, което доказва тезата, че терористични актове, агресивни войни за територия; военни престъпления; геноцид; убийства; търговия с роби и др. не са присъщи само на нашето съвремие, а са били осъществявани още от дълбока древност. Първоначално престъпността се е формирала в национален мащаб, но постепенно излиза извън рамките на границите една държава.

Представено е традиционното схващане в класическата международно-правна доктрина с което се отстоява тезата за задължението на всяка държава да наказва лицата, извършили престъпление с международен елемент.

В този параграф от дисертационния труд е направено отбелязването, че голям ръст на трансгранични престъпления бележи периода след началото на XIX век, когато МПП от регионално се трансформира в универсално и като цяло се интернационализира живота на Земята. Икономическите и други области на международно сътрудничество от регионални стават универсални-трансгранични. Трансгранични стават и такива престъпления, като - тероризъм, търговия с наркотици, подправяне на парични знаци, разпространяване на порнография и др. След бума на трансграничните престъпления през втората половина на XIX век, държавите разбират, че трябва да се води организирана борба срещу нея. През 1872г. се създава Международна-наказателна комисия/съществувала до 1950г./, през 1888г. се създава Международна криминална общност, а през 1923г. се създава Международна комисия на криминалната полиция, която през 1956г. се трансформира в Международна организация на криминална полиция /ИНТЕРПОЛ/. Предвид нарастващата трансгранична престъпност, е обърнато внимание, че държавите са принудени да отделят все по-голямо внимание, усилия и средства за борба с трансграничната престъпност, сътрудничеството между държавите, тъй като тя непрекъснато нараства (вместо да намалява).

Изразено е становището, че международната общност до Втората световна война, не успява да изгради общопризната система за търсена и носене на международно-правна отговорност за извършените трансгранични престъпления.

Обърнато е внимание на това, че Хагските конвенции от 1899 и 1907 г. са определяли правилата за водене на война. С тях са установява принципът, че индивидът е носител на всички права и задължения, като член на международната общност, независимо от своята националност. През 1899 г. се провежда първата Хагска конференция, на която вземат участие двадесет и шест държави, с основна тема надпреварата във въоръжаването. Приети са три конвенции и три декларации¹, и др.

Конвенцията за мирно уреждане на международните спорове е първият международен договор, определящ агресивната употреба на сила за незаконна и регламентира последствията ѝ. Установява се и международен арбитраж за решаване на възникнали противоречия.

През 1907 г. се провежда втора конференция в Хага, на която се приемат още тринадесет конвенции и една декларация, като три от тях припокриват приетите на конференцията от 1899г. Подписаната четвърта Хагска конвенция третираща законите и обичаите за водене на сухоземни бойни действия, прокламира идеята да се намалят отрицателните последици от водените военни действия и да се установят граници, определящи, кое е неприемливо от страна на международната общност при възникнал подобен конфликт. В преамбюла на Конвенцията е добавена т.нар. клауза „Мартенс“, постановяваща ползване на закрилата на общите принципи за хуманност и милосърдие и на приетите международни договори, когато не съществуват законоустановени разпоредби, които да регулират възникналите отношения.

Приема се, че след избухването на Първата световна война (повод за което е осъществения на 28 юни 1914 г. атентат срещу австро – унгарския престолонаследник Франц Фердинант) това е най - големият конфликт, избухнал след приемането на Хагските конвенции от 1899 г. и 1907г. и след края на войната за първи път в международен мащаб се поставя въпроса как да се постъпи с извършителите на престъпления по време на войната.

Отбелязано е, че след края на войната се създава Комисия за проучване на нарушенията на законите на войната във връзка с Хагските конвенции от 1899 и 1907г.

В съответствие с чл.1 на Версайския мирен договор, се създава Обществото на народите /ОН/- международна правителствена организация за сътрудничество и поддържане на колективна сигурност, с цел предотвратяване на агресивни и завоевателни войни. В чл.14 на Устава на ОН се регламентира и учредяването на Постоянен съд по международно право /ПСМП/ със седалище в Хага, който е първият съдебен орган в историята на международните отношения.

В периода между двете Световни войни се приемат още няколко международни договора от голямо значение за международното право. На 27 август 1928г. в Париж е подписан пакта „Бриан-Келог“ с цел отхвърляне на агресивната война, като средство за решаване на международни спорове и използването на мирни средства при спор или ситуация. През 1929г. е подписана Женевската конвенция за военнопленниците.

ОН и международната общност не успяват да предотвратят избухването та Втората световна война.

При военните действия на Германия над Европейски и други държави, а Япония с териториалната и икономическа експанзия над Китай и региона са извършени

¹Конвенция за мирно уреждане на международни конфликти. Конвенцията за законите и обичаите на сухоземната война. Конвенция за забрана да се хвърлят снаряди и избухливи вещества от балони и подобни средства. Декларация за забрана на употреба на снаряди съдържащи задушливи или отровни газове. Декларация за забрана на употреба на куршуми, които се пръскат и сплескват човешкото тяло.

безспорни престъпления срещу мира, човечеството и законите на войната, както и изключително нехуманни посегателства срещу определени етноси и групи от хора.

В края на Втората световна война за първи път в историята на човечеството се използва оръжие за масово унищожаване (ядрено оръжие), като военно средство.

След обявяване края на Втората световна война, започва мащабно заличаване на следите и изгаряне на архивите, свидетелстващи за престъпленията и много от извършителите на зверства.

2. Развитие на борбата срещу трансграничните престъпления след създаването на ООН

Вторият параграф е посветен на историко-правен анализ на трансграничните престъпления след създаването на ООН и другите международни органи до днес. Анализирани са борбата срещу трансграничните престъпления до сега, за да стане ясно дали тя е ефективна, след като се води вече трето столетие и какви мерки е необходимо международната общност да предприеме, за да бъде ефективна.

Като ключов момент в този параграф е отбелязано провеждането на Ялтенска конференция за възстановяване и преустройство на държавите след войната /4 до 11 февруари 1945г./, се определя и дата за провеждане на конференция за създаването на ООН. На 20 юни 1945г. на конференцията във Сан Франциско, се подписва Уставът на ООН, като междуправителствена организация правопреемник на ОН. Учреден е и Международен съд на ООН, като правопреемник на ПСМП и признаване на неговата юрисдикция (чл. 36,т.5 от Статута на Международни съд на ООН приема задължителната юрисдикция на ПСМП).

На 8 август 1945г е подписана Лондонската харта, в която са определени насоките за действие, процедурата, юрисдикцията на Международния военен трибунал в Нюрнберг, като международен акт, поставящ основата на международната съдебна процедура за военни престъпления и спомага за развитието на Международното наказателно право. Приема се още, че решението на трибунала е окончателно и не подлежи на обжалване. Международният военен трибунал в Нюрнберг е първият международен трибунал в световната история създаден в съответствие с международното право. Обвинени са двадесет и двама – ръководители на нацистка партия и правителство, генерали и служители в администрацията на генералния щаб, членове на тайната полиция, банкери и индустриалци.

На 19 януари 1946г. в Токио е приета Харта за учредяване на международен военен трибунал за Далечния изток², но работата му започва на 3 май 1946г., като обвинени са общо двадесет и осем японски ръководители и главнокомандващи³/като същността на обвинението се състои във водене на седем агресивни войни в периода 1931 до 1945г., като част от широко-мащабен заговор за започване на завоевателна война в Далечния изток, нарушаване на Международното право и законите на войната/.Своите решения Трибунала приема в периода 4-12 ноември 1948г., като всички двадесет и осем са признати за виновни, от които седем са осъдените на смърт чрез обесване (като присъдата е изпълнена на 23 декември 1948г.), постановени са

²По време на процесите, двама от първоначалните двадесет и осем умират, а един получава нервно разстройство и процесът срещу него е прекратен.

³За нарушение на Хагските конвенции от 1899 и 1907г., пакта „Бриан Келог“ от 1928г., Женевската конвенция от 1929г., както и за извършеното насилие и убийства в периода 1931-1945г., като част от държавната политика на Япония.

шестнадесет доживотни присъди и двама са осъдени на лишаване от свобода⁴. Както Нюрнбергският, така и Токийският трибунал съдят обвиняеми по престъпления за нарушение на законите и правилата на войната и извършване на мъчения и убийства по заповед на висшестоящ.

Нюрнбергският и Токийският военни трибунала разполагат със специфичните цели на наказанието, за да се постигне генерална превенция, която да въздейства върху международната общност. Общото събрание на ООН на 11 декември 1946г. приема резолюция съдържаща принципите изведени в Устава на Международния военен трибунал в Нюрнберг, които получават своята законова форма и стават част от Международното право.

Международната действителност (до създаването на постоянно действащ международен съд) налага създаването на няколко международни трибунала. В периода до 90-те години на XX век, са създадени два международни наказателни трибунала за бивша Югославия и Руанда, както и учредяването на Международен наказателен съд.

ГЛАВА II. ПОНЯТИЕ И ВИДОВЕ ТРАНСГРАНИЧНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

1. Определения на понятията трансгранични престъпления и анализ на техните елементи

В този параграф е обърнато особено внимание на точното и обобщено наименование на този вид престъпления, с оглед на това, че в съвременната международноправна литература, в своите трудове едни автори използват наименованието „транснационални престъпления“, други „международни наказателни престъпления“, трети „международни конвенционални престъпления“, а четвърти „трансгранични престъпления“ и др. Това разминава се дължи на обстоятелството, че в международноправната доктрина освен, че няма общоприето определение на понятието трансгранични престъпления няма и общоприето наименование на престъпленията, осъществявани между държавите. Тук не става дума за наименованията на общоприетите понятия „международни престъпления“ отговорност за които носят държавите съгласно МПП и „престъпления с международен елемент“ отговорност за които носят физическите лица съгласно МНП, а за обобщеното наименование на всички съществуващи между държавите противоправни деяния (престъпления). В тази връзка са анализирани някои от съществуващите доктринални понятия и съставите на престъпленията, въз основа на които е изведено определение на понятието „трансгранично престъпление“, като са анализирани и неговите елементи.

Направено е разграничение според Международноправната доктрина, където института международноправна отговорност, разделя трансграничните престъпления на два вида: международни престъпления и престъпления с международен елемент. В това отношение е и извеждането на самостоятелни определения на двете понятия.

В Международноправната доктрина е общоприето, че международните престъпления са най-тежките и опасни нарушения на принципите и нормите на съвременното Международно право, тъй като засягат по правило интересите на цялото човечество и са заплаха за международния мир и сигурност /като например престъпления срещу човечеството, военни престъпления, агресивна война и др./Субект на престъпленията са държавите, отговорни съгласно Международното публично право.

⁴Четирима обжалват присъдата си пред Върховния съд на САЩ, но молбите им биват отхвърлени поради липса на юрисдикция. До 1958г. останалите осъдени от трибунала са помилвани или освободени под условие.

Първи опит за извеждане на определение на понятието „международно престъпление“ е направен в КМП в първоначалната редакция от 1980 г. на приетата Конвенция за отговорност на държавата. Съгласно чл.19, „Международното противоправно деяние, възникнало в резултат на нарушение от държавата на международно задължение, толкова основополагащо за осигуряването на жизненоважните интереси на международната общност, че неговото нарушение се разглежда, като престъпление спрямо международната общност, като цяло, състава международно престъпление“.

Анализирайки проект - определението, е отбелязано, че то има някои съществени недостатъци, като например отсъствието на: засягане на интересите на цялото човечество; представляващо сериозна опасност за световния мир и сигурност и др., но най-голям недостатък е, че Конвенцията „случайно“ не влиза в сила.

За целите на дисертационния труд в този параграф, обобщавайки теорията и практиката са изведени определения на понятията „международно престъпление“ и „престъпление с международен елемент“ и са анализирани техните елементи, които са ключови за дисертационния труд.

2. Видове трансгранични престъпления

В този параграф са посочени съществуващите видове трансгранични престъпления. Трансграничните престъпления според международното право могат да бъдат разделени и обединени по различно признаци.

Най-удачно, трансграничните престъпления се разграничават от съвременното международно право относно субекта на носене на международна отговорност.

За група най-тежки престъпления, насочени срещу мира, сигурността, живота и здравето на човечеството и цялата международна общност, отговорност носи държавата съгласно МПП (респективно в лицето на висшите длъжностни лица, преките изпълнители на престъпната държавна политика и други виновни лица). Общо прието е тези престъпления да се наричат международни престъпления, които от своя страна също така се разграничават по различни признаци . В тази връзка са посочени, кои са най-тежките международни престъпления, като: *Престъпления срещу човечеството; Геноцид; Престъпления против мира; Агресивна война; Военни престъпления;*

Към тях могат да бъдат добавени и: *Апартейд; Расова дискриминация; Биоцид; Екоцид и др.*

За извършването на международно престъпление отговорност се търси от международен съд или международен трибунал.

Съгласно общото приемане в международноправната доктрина другата група престъпления, за извършването на които се носи отговорност съгласно МНП се наричат престъпления с международен елемент. Те също така се разделят по различни характерни особености. Към този вид се отнасят следните престъпления: *Трансграничен тероризъм; Незаконна трансгранична търговия с наркотици и психотропни вещества; Незаконна трансгранична търговия с оръжие; Трансгранична търговия с хора; Робство и търговия с роби; Кражба на произведения на изкуството и предмети на културата; Подправка на парични знаци; Пиратство (морско и въздушно); Завземане на земен транспорт; Отвличане на заложници; Проституция; Порнография Контрабанда и др.*

За престъпленията с международен елемент, по правило се носи отговорност пред националния съд на държавата, на чиято територия е извършено престъплението (ако не е договорено друго между заинтересованите държави).

На следващо място са посочени и видовете съвременни трансгранични престъпления и тези с нови измерения.

ГЛАВА III. АНАЛИЗ НА МЕЖДУНАРОДНИТЕ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

1. Определение на понятието международно престъпление

В този параграф е обърнато внимание, че международните престъпления са най-опасните противоправни обществени деяния, възникващи в резултат на нарушения от определени държави на задълженията, произтичащи от международното право, които са основополагащи за осигуряването и защита на жизнено важни интереси на човечеството и международната общност. Тези международни правонарушения се разглеждат като престъпления насочено срещу цялата международна общност и представлява опасност за световния мир и сигурност.

Международните престъпления могат да бъдат изразени във формата на действие и бездействие на държавите, другите субекти на международното право, както и в определени случаи и физическите лица (по правило официалните представители на държавата).

Съгласно съвременното международно право държавите и другите субекти на международното право носят политическа и материална отговорност, а физическите лица – индивидуална международно наказателна отговорност.

2. Международноправна отговорност

Тясно свързан с въпросите за носенето на отговорност за извършване на най-тежките престъпления е въпросът, анализиран в този раздел.

Кодификацията на международноправната отговорност на държавата продължава и сега, така напр. Общото събрание на ООН на 12 декември 2001 г. приема резолюция, към която е приложен документ „Отговорност на държавата за международни противоправни деяния“.

КМП разработва също така и проект на Конвенция за отговорността на международните организации. В международното право е общоприето че международноправната организация следва да носи отговорност.

В международноправната доктрина се приема като цяло, че „международната отговорност на държавата се установява по реда на международните преговори и сключен международен мирен договор в случаите на война, а международните й престъпления се регулират от международното право“ и др.

Отбелязано, е че международноправната доктрина няма единно становище относно носенето на самостоятелна отговорност на международноправната организация, а съществуват мнения за паралелна отговорност и на държавите-членки.

В доктрината се приема, че „организациите, признати от Трибунала, респективно от съда, за престъпни поради участие в извършването на международни престъпления, носят политическа, морална, както и имуществена отговорност, изразяваща се в конфискация на притежаваното имущество в страната, където е тяхното седалище, както и притежаваното имущество извън страната“.

2.1. Международноправна отговорност на държавата

В съвременните международни отношения един от най-сложните проблеми за решаване между държавите е доказването и реализирането на международноправната отговорност. Този международноправен институт е призван да урежда противоречащи претенции между държава-ищец и държава-ответник, служейки за задължително юридическо средство, осигуряващо стриктното спазване на поетите международни задължения.

В съответствие със съвременното международно право след установяването на факта на правонарушението на международното право или неизпълнението на международно задължение, се предявява претенция към държавата правонарушител. Претенцията може да бъде във формата на заявление (официална нота) или в друга писмена форма до официален държавен орган или представител (напр. посланик).

В междудържавните отношения реализирането на отговорността чрез обезщетяване се урежда съгласно УООН. В съответствие с чл. 36, т.2, държавите страни по Статута на Международния съд, могат да заявят, че признават за задължителна по отношение на всяка друга държава приела същото задължение, юрисдикцията на съда, която се отнася до “естеството или размера на обезщетението, дължимо за нарушението на едно международно задължение” или наличността на какъвто и да е факт, който би съставлявал международно задължение.

Решаването от държавите на въпроса за носенето от тях на международноправната отговорност се оказва материя, която явно трудно се подава на кодифициране (КМП разработи проекта за около 10 години), а още по-трудно разработеният и приет кодификационен акт ще влезе в сила за тях.

КМП на ООН на проведената през 2001г., 53-та сесия прие проект на конвенция относно отговорността на държавата. В този параграф е извършен анализ на текстовете съдържащи се в този проект на конвенция.

Съгласно проекта държавите-членки носят отговорност за международното неправомерно действие на организацията. По презумпция се приема, че международната отговорност на държавата е субсидиарна. В заключение е отбелязано, че междуправителствените организации могат да носят и политическа отговорност. Така например, политическа отговорност настъпва в случай, че междуправителствената организация приеме дискриминационни решения, които засягат (намаляват) суверенните права на държава (или група от държави) и по този начин ограничават държавният им суверенитет и др.

3. Видове международни престъпления

В този параграф са разгледани най-опасните и тежки международни престъпления, които според международната доктрина могат да бъдат разграничени по различни признаци. Поради невъзможността задълбочено да бъдат разгледани всички международни престъпления, в дисертационния труд са анализирани само някои от престъпленията с най-голяма обществена опасност квалифицирани, като най-тежки международни престъпления, както и правните последствия произтичащи от противоправно действие или бездействие от субектите -извършители на международни престъпления.

Обърнато е внимание, че в международноправната доктрина няма общоприето класификация на тежките международни престъпления, но в дисертационния труд е прието, че най-приемлива е класифицирането на четири групи „а) престъпление против мира; б) военни престъпления; в) престъпление против човечността; г) престъпления

против човечеството“⁴. Тази класификация в дисертационния труд, е приета за най-прецизна, тъй като в най-значимият съвременен международен акт в сила от 2002 г. – Римският статут, който е устав на Международния наказателен съд предвижда следните категории: геноцид (чл.6); престъпления срещу човечността (чл.7); военни престъпления (чл.8) и агресия (чл.5). Те включват 11 деяния: убийство; депортиране; насилствено изселване; и др.

3.1.Престъпления срещу човечеството

Общо приемане съгласно съвременното международно право получава разбирането, че престъпленията против човечеството е съзнателна държавна политика насочена срещу гражданското население.

В този подпараграф, особено внимание е обърнато на чл. 7, ал.1 на Римския статут (най-значимият съвременен международен акт), където престъпленията срещу човечеството са определени, като действия, които се извършват, като част от широко или систематично съзнателно нападение срещу гражданското население, като напр.: убийство; физическо унищожаване; поробване; депортиране или насилствено преместване на население; лишаване от свобода или друго тежко лишаване от физическа свобода в нарушение на основните правила на международното право; изтезания; изнасилване, сексуално робство, насилствена проституция, насилствено забременяване, насилствена стерилизация или всяка друга форма на сексуално насилие с подобна тежест; преследване на определена група или общност поради политическа, расова, национална, етническа, религиозна принадлежност или пол в съответствие с ал.3 или поради основания, които са общопризнати за недопустими по международното право във връзка със всяко действие или всяко престъпление от компетентността на съда; насилствено изчезване на лица, престъплението апартейд и други нечовешки деяния със сходно естество, които умишлено причиняват страдание или тежко увреждане на тялото или на душевното или физическото.

Направена е и констатация след извършен анализ, че съвременната международноправна доктрина, съдържа много и разнообразни предимно доктринални определения на престъпленията против човечеството с различни нюанси на систематично съзнателните действия.

Общо приемане на определения на различните понятия на престъпленията против човечеството получават в ал.2 на чл.7 на Римския статут, които са анализирани в труда.

В заключение е направен и изводът, че е необходимо безпристрастно, анализирайки съвременната международноправна доктрина и действащите международни актове, без да поощряваме (да поставяме чадър) или да накърняваме интересите на която и да е държава да разкрием дали е налице международна справедливост или всичко се свежда само до отделни показни опити от силните в международната общност.

3.2.Геноцид

В съвременните международни отношения с особен интензитет от началото на ХХІ век се извършва международното престъпление геноцид (в различни форми), чрез воденето на агресивни войни, военни престъпления, международен тероризъм и др. престъпления против човечеството. Обединяващ елемент поставен на първо място при определяне на тежките международни престъпления е поставено убийството на едно или едновременно на много човешки същества.

Разгледани са и международните актовете кодифициращи този вид престъпление, както следва:

На 11 декември 1946 г. Общото събрание на ООН приема резолюция, в която се посочва, че геноцид е престъпление против човечеството, съгласно международното право.

Под егидата на ООН на 9 декември 1948 г. се приема Конвенция за предотвратяване и наказване на престъплението геноцид, с което установява международноправния статус на понятието „геноцид“ като тежко престъпление против човечеството. В дисертационния труд е направен анализ на Конвенцията и по-специално е обърнато внимание на действията представляващи геноцид и наказателно-правната отговорност за осъществяване на това престъпно деяние.

След внимателен анализ на съдържанието на Конвенцията обобщено е прието в дисертационния труд, че нейните разпоредби квалифицират действията (проведени като официална държавна политика) като противоречащи на съвременното международно право, когато са насочени към физическото или душевно оцеляване, с цел унищожаване изцяло или от части на съществуваща неудобна група в държавата, открояваща се по национален, етнически или религиозен признак.

Анализът на определението за геноцид показва, че определението съдържащо се в конвенцията се припокрива и с това съдържащо се в по-съвременния международен акт –чл.6 от Римски статут.

Направен е и исторически преглед на някои по важни моменти свързани с нарушаването на международното право чрез осъществяването на геноцид. Международните престъпления са тясно свързани с института на съвременното международно право – международноправна отговорност. Международноправната отговорност настъпва веднага след осъществяването на международноправно нарушение. Формата на отговорност е в зависимост от степента на настъпилите последици.

3.3.Агресия

В съвременната международноправна доктрина приема агресията за едно от първите деяния, обявено за престъпно, прието в Римския статут наравно с престъпленията срещу човечеството и други международни престъпления.

От началото ХХI век и до този момент са водени десетки агресивни войни и извършването на голям брой военни престъпления нарушаващи принципите и нормите на съвременното международно право.

Общото събрание на ООН на проведената през 1974 г. сесия, приема резолюция 3313 (XXIX), с която утвърди общоприетото Определение на понятието „агресия“. В труда е извършен анализ на това понятие залегнало в резолюцията.

Видовете агресия се разграничават от разпоредбите на чл. 3 на Определението, които зависят от действия на една държава, независимо дали е обявила война, които могат да бъдат квалифицирани като вид акт на агресия или конкретно:

- ПРЯКА АГРЕСИЯ
- НЕПРЯКА АГРЕСИЯ
- СЪУЧАСТНИК В АГРЕСИЯ

Особено важна роля за поддържането на международния мир и сигурност в съвременните международни отношения изпълнява ООН. В тази връзка в дисертационния труд са анализирани и разпоредбите залегнали в Устава на ООН засягащи Агресията.

Агресията се определя като престъпление срещу международния мир и е пряко свързана също така и с извършването на други международни престъпления признати от съвременното международно право (една от категориите приети в Римския статут) като напр. военните престъпления.

3.4. Военни престъпления

В този подпараграф е разгледана агресивната война, като е отбелязано, че тя е тясно свързана с извършването на най-тежките нарушения на нормите на международното хуманитарно право (законите и обичаите на водене на война), военните престъпления, които са свързани с голям брой жертви.

В съвременното международно право определение на военни престъпления е прието в чл.8 на Римския статут, като това определение е анализирано в дисертационния труд в този подпараграф.

Извършен е и задълбочен анализ на конкретните деяния, които по смисъла на чл.8, ал.2 от Статута се квалифицират, като военни престъпления и тясно свързани с тежките нарушения на Женевската конвенция (от 1949 г.), както и други сериозни нарушения на законите и обичаите на войната, приложими по време на международен въоръжен конфликт залегнали в международното право.

В дисертационния труд се приема, че съвременното хуманитарно право не прави разлика между престъпленията по време на въоръжен конфликт имащи международен и не-международен характер.

Подробно разгледан е и въпроса с отговорността за извършване на престъпления по време на въоръжен конфликт. Международното хуманитарно право предвижда не само лична отговорност за военните престъпления, но и отговорност на командването. Така напр. I протокол към Женевските конвенции (от 1949 г) в чл.86 утвърждава, че командира носи отговорност за нарушаването на конвенцията от подчинените си в случай, че той е знаел за възможността за извършване от тях на престъпление, но не е предприел необходимите мерки за да го предотврати.

Държавата носи отговорност (пред международен военен трибунал или международен наказателен съд) , когато нейните действия се квалифицират като международни престъпления, вследствие на водената престъпна държавна политика от висшите държавни служители в нарушение на принципите и нормите на съвременното международно публично право.

Престъпления с международен елемент към които се отнасят единични престъпления, извършени в района на военните действия с користна или други лични подбуди (като напр. убийство, грабеж, насилие над населението на окупирана територия и др.) са подсъдни на националния военен съд.

Особено внимание е обърнато на давността за извършване на военно престъпление, като е направено и отбелязването, че за извършването на военните престъпления съвременното международно право не предвижда давностен срок. В това отношение са анализирани разпоредбите на универсалната Конвенция за не прилагането на давностен срок спрямо военните престъпления и престъпленията против човечеството, приета в рамките на ООН през 1968 г., Европейската конвенция за не прилагането на давностен срок спрямо престъпленията против човечеството и военните престъпления приета през 1974 г. и теза на един от най актуалните

международни актове Римския статут, където е прието, че „престъпленията от компетентността на Съда не подлежат на никаква давност“. Тази давност обаче действа след влизането на статута в сила през 2002 г. Следва да се имат предвид разпоредбите на Конвенцията за не прилагането на срок на давност (от 1968 г.), която се разпростира освен върху престъпленията срещу човечеството и върху военните престъпления.

ГЛАВА IV. ПОНЯТИЕ И ВИДОВЕ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ С МЕЖДУНАРОДЕН ЕЛЕМЕНТ

1. Определение на понятието престъпление с международен елемент.

Престъпленията с международен елемент обхващат криминалните деяния осъществени от физически лица, престъпни групи, организираната престъпност и др., които не са от името на държавите, а международната отговорност е персонална за всяко физическите лица като напр. за: незаконна търговия с наркотични вещества, радиоактивни вещества, оръжие, хора, антики и др.; морско и въздушно пиратство; вземане на заложници, нападение или отвлечане на лица, ползващи се с международна защита и др.

2. Видове престъпление с международен елемент.

В този раздел са разгледани, класифицирани и разграничени по различни признаци, какви видовете престъпления с международен елемент съществуват според съвременното международно право. Поради огромния брой престъпления с международен елемент, които могат да бъдат разгледани в самостоятелен/отделен дисертационен труд, анализът обхваща само някои от най-характерните престъпления от този вид. Направена е и съпоставка между престъпленията с международен елемент и международните престъпления. Съпоставката е извършена на ниво субект, обект, юрисдикция и наказтелно-правна отговорност.

2.1. Робство и търговия с роби

Вземането на роби и търговията с роби е едно от най-старите престъпления с международен елемент, когато по време на война или в мирно време хора от една държава са продавани или вземане за роби в друга държава (още от времето преди Христа).

Робството е известно в почти всички ранни цивилизации, като робите в древността са смесица от попаднали в робство заради дългове, наказани за престъпление, военнопленници, изоставени деца и деца на роби.

Независимо че са минали около два века след първото открито обсъждане от международната общност на Виенския (1815г.) и Веронския (1822-1823г.) конгреси премахването на робството, търговията с хора (под нови форми на съвременното робство) се завръща под различни форми. Според данни на МОТ днес над 12 (според експертите повече от 27 млн. живеят подобно на роби) милиона човешки същества са принудени не по своя воля, при нечовешки условия да полагат задължителен и принудителен труд.

Съгласно международното право повече от два века се поставят въпроса на международни конференции (напр. Виенски конгрес -1815 г., конгреса в Аахен -1818 г.

и др.) и се приемат универсални международни актове, които забраняват (премахват) робството и търговията с роби (Конвенцията за робството от 1926 г., Всеобщата декларация за правата на човека от 1948 г., Конвенцията за принудителния труд от 1930 г., и др.).

Съвременните форми на търговия с роби са свързани предимно с поставянето на хора в подчинено положение и експлоатиране чрез: незаконното прилагане на принудителен или задължителен труд; склоняване към проституция и нейното експлоатиране; продажба на жени с цел сключване на фиктивен брак; търговия с деца и бебета и др.

Трафикът на хора е свързан преди всичко с търговия със човешка плът най-често с цел сексуално робство, принудителен труд или друг вид сексуална експлоатация. Трафикът на хора като съвременна форма на робството е широко разпространено на мулти-трансгранично ниво.

В заключение е отбелязано, че съвременното робство и търговията с роби на този етап носят огромни печалби и борбата срещу това не-хуманно и не-човешко отношение към човешкото същество вероятно ще продължи много дълго време. ООН и другите международни органи за сега полагат както показва практиката изцяло не-ефективни усилия за борба срещу съвременното робство, което до голяма степен отразява интересите на сивата икономика и покровителства съвременните робособственици и роботърговци.

2.2. Пиратство

Пиратството е следствие и е свързано с разработването и построяването на нови транспортни средства (предимно след Христа), което се квалифицира, като неправомерен акт на насилие, задържане или грабеж осъществен предимно в международни пространства (морско, въздушно и др.).

Съвременните пирати разполагат с най-бързите плавателни съдове, най-точната информация за кораба, стоката и пътниците, най-доброто финансиране и най-съвременното оборудване и оръжие.

В международноправната доктрина като цяло се приема, че съществуват няколко категории пиратство, като например:

- Пиратски грабежи, извършвани, когато корабите са акостирали в пристанище или на рейд (от лица с примитивни, подръчни средства);
- Отвлечането на кораби със стоката и вземане на заложници (екипаж и пътници), когато се намират в открито море, чрез използването на сателитна информация (много често се поддържа връзка с държавни служители) и катери с най-съвременното оборудване и оръжие и др.

Международно право разполагаше с два универсални международни акта, съдържащи разпоредби за борба с морското пиратство (Женевската конвенция за откритото море от 1958 г. и Конвенцията на ООН по морско право от 1982 г.), които не защитават ефективно корабите, техните екипажи и пътници.

Международната общност през 1999 г. в рамките на ООН приема Конвенция за преследване на незаконните действия, насочени срещу сигурността на морското корабоплаване.

През 2005 г. под егидата на ООН се приема Протокол изменящ и допълващ Конвенцията за преследване на незаконните действия, насочени срещу сигурността на морското корабоплаване.

В началото на XX век след изобретяване и използване за транспортиране на въздухоплавателните средства се появява и престъплението отвличането на самолети (което съгласно КООНМП се квалифицира като въздушното пиратство). В тази връзка в този подпараграф е разгледано и въздушното пиратство, което по своята същност представлява акт на незаконно завземане или осъществяване на контрол над въздухоплавателно средство, което се намира в състояние на полет. През 1970г. е разработена и приета от международната общност Конвенция за борба срещу незаконното завземане на въздухоплавателни средства. Кодификацията на тази материя продължава и през 1971 г., когато в Монреал се приема Конвенция за борба с незаконните актове, насочени срещу сигурността на гражданската авиация, в която се урежда, че всяко лице извършва престъпление, ако незаконно и преднамерено извърши акт на насилие по отношение на лица, намиращи се на борда на въздухоплавателното средство по време на полет или разруши или повреди въздухоплавателното средство, както и ако даде лъжлива информация, с която създава опасност за въздухоплавателното средство, намиращо се в полет.

Обобщено може да се приеме, че съвременното международно право не е достатъчно ефективно, след като е възможно и се допускат много често осъществяването на пиратски актове(морски и въздушни).

2.3. Други престъпления с международен елемент

В този подпараграф са посочени някои други по-значими, характерни и доходоносни за трансграничната организираната престъпност, престъпления с международен елемент.

Разгледани са нарко-престъпления с международен елемент, когато се осъществяват на територията на две или повече държави, борбата срещу тях, която продължава с неголям успех вече трето столетие, което доказва, че използваните международноправни средства за борба срещу това престъпление са неефективни и тяхната кодификация.

На следващо място е разгледано престъплението с международен елемент - вземане на заложници. Съвременното международно право първоначално е осъждало вземането на заложници от гражданското население във връзка с въоръжените конфликти, като в това отношение е действала Конвенцията за защита на гражданското население от 1949 г. Кодификацията и прогресивното развитие на международното право (разширяване на обхвата на лицата взимани за заложници и в мирно време) в това отношение е разработването и приемането през 1979 г. на Международната конвенция за борба с вземането на заложници. Анализирани са разпоредбите на конвенцията, а също така и въпросите относно местата за разпространение на юрисдикция от държавата и върху кои лица, като напр.:

- На територията на държавата или на така наречените условни части на държавна територия (като напр. борда на кораб или въздухоплавателно средство, регистрирано в държавата);
- Върху лица нейни граждани или ако държавата счете за целесъобразно и върху лица без гражданство, пребиваващи на нейна територия) и др.

Принос на Конвенцията е, че съдържа в чл.6 механизъм относно задържането на лицата, осъществили престъплението задържане на заложенници, които се състои в задържане на предполагаемия извършител, вземане на мерки, осигуряващи неговото присъствие за образуване на наказателно производство или започване на производство по екстрадиране. Разпоредбите на конвенцията определят също така и рамките на сътрудничеството между държавите в борбата срещу това престъпление, когато има международен елемент.

Престъпленията с международен елемент са многобройни, за да бъдат задълбочено разгледани е необходимо на това да бъде посветен самостоятелен труд, затова в дисертационния труд са разграничени са посочени само най характерните престъпления от този вид и са разделени на групи по някои сродни елементи, като например:

- Престъпления с най-голяма обществена опасност;
- Престъпления, свързани с отнемането на свободата на човека;
- Престъпления, свързани с опазването на околната среда;
- Престъпления, свързани с живота и здравето на човека;
- Престъпления, имащи нравствен характер;
- Трансгранични икономически престъпления;
- Съвременни трансгранични престъпления;

3.Ролята на Международното наказателно право

Особено интензивно се развива ролята на МНП през втората половина на XIX век, когато криминалната престъпност излиза извън рамките на територията на една държава и се преобразува в трансгранична престъпност. Действителното развитие ролята на съвременното МНП бележи след края на Втората световна война и конкретно след разработването и приемането на Уставите на международните военни трибунали в Нюрнберг и Токио.

В тази част от труда е направено разграничение на трансграничните престъпления, които се разглеждат в рамките на МНП и МПП като се има предвид, че МНП не е самостоятелна дисциплина, а отрасъл на МПП.

Трансграничните престъпления, като цяло са насочени към нарушаването на международния ред , гарантиран от нормите на МПП и на неговия отрасъл МНП, които си поделят нарушенията по няколко признака, като основен е субекта, който се наказва за извършеното криминално деяние.

Според съвременното международно публично право при нарушаване на неговите принципи и норми отговорна е държавата, от чиито име е проведена държавна политика свързана с осъществяването на редица престъпления, като в този случай отговорността се носи индивидуално от виновните длъжностни лица и изпълнителите.

В обхвата на въздействието на МНП са криминалните престъпления с международен елемент, които са извършени независимо от държавата от едно лице, група лица, организираната престъпност и др. Субект на персонална международна отговорност са физически лица, граждани на различни държави, извършили криминални престъпления.

Друг значим признак, по който се разграничават МПП и МНП е носенето на международна наказателна отговорност.

Съгласно МПП-физическите лица извършили престъпления от името на държавата (държавни глави и правителствени ръководители, министри и др.,

включително извършителите) носят отговорност пред специално създаваните международни трибунали или пред постоянно действащият от 2002 г. Международен наказателен съд.

МНП обхваща отговорността за извършените престъпления с международен елемент от физически лица, граждани на една държава, осъществили криминалното деяние на територията на друга държава, те носят отговорност пред националния съд на една от заинтересованите държави.

Международните престъпления в обхвата на МПП представляват обществена опасност за цялата международна общност, докато престъпленията с международен елемент от обхвата на МНП по правило засягат интересите на две или повече държави.

3.1. Понятие, източници и принципи

Международното наказателно право изпълнява най-важната роля в борбата с престъпленията, тъй като е призвано да наказва всяко противоправно деяние, което е квалифицирано от неговите разпоредби като престъпление с международен елемент. В тази връзка, в този подпараграф е изведено определение на понятието „Международно наказателно право” и са анализирани неговите елементи. Анализирани са принципите на МНП и източниците, които са групирани в дисертационния труд, според международната доктрина.

В международноправната доктрина се приема почти безспорно, че МНП е отрасъл на МПП и в неговите основи са залегнали принципите на съвременното МПП. Също така безспорно се приема, че това е комплексен отрасъл, в който се прилагат също така и принципи на други отрасли на правото.

Авторите в международноправната доктрина са почти единодушни, че източниците на МНП са международните договори, международноправните обичаи и съдебните прецеденти⁵. Общоприето е, че едни от първите източници на МНП са Хагските конвенции, приети през 1899 и 1907 година. Съгласно един от най-съвременните и важни международни актове, в част трета на Римския статут се определят общите принципи на наказателното право.

Принципите и нормите на МНП са призвани, като цяло след извършеното престъпно деяние да установят, арестуват, да възбудят наказателно дело пред редовен съд и да накажат извършителя на престъплението.

Внимателно е анализиран и международния наказателен процес, който представлява според съвременното международно право, система от процедурни правила, уреждащи възбуждането, разследването, разглеждането и решаването на дела международните съдебни и други органи, съгласно техните правомощия и уставни компетенции. Той всъщност представлява механизъм за реализация на материалните норми на МНП.

В много случаи независимо от сключените международни двустранни и многостранни договори за правна помощ, за екстрадиция или конкретно за дадено престъпление много често държавите намират нормативни възможности, за да не екстрадират или експулсират в друга държава на заподозрените в извършване на определено престъпление.

Съгласно международната практика, всяка държава съгласно националното си законодателство определя производства във връзка с международното сътрудничество по наказателни дела, международноправна помощ по наказателни дела, признаване и изпълнение на присъда на чуждестранен съд, трансфер на осъдени лица и т.н.

⁵Станков Б., цит.съч. стр.23, Михайлов Д., цит.съч.стр.24, Йотов Б., цит. съч. стр.81

4.Форми на сътрудничество за борба срещу престъпленията с международен елемент

В този параграф е разгледано сътрудничество между държавите за борба срещу престъпленията с международен елемент. Сътрудничеството между държавите е важен фактор в борбата с престъпленията с международен елемент и се изразява в различни форми, като например:

- съгласно принципите и нормите на МНП, в рамките на международните органи;
- в съответствие с международните договори (двустранни и многостранни) и други международни актове;
- съгласно националните законодателства;
- израз на добра воля от държавите;
- оказване на помощ по наказателни, граждански и семейни дела, сътрудничество съобразно техническите възможности и др.

Многостранното сътрудничество между държавите започнало през втората половина на XIX век, но е неефективно до края на Втората световна война. По-ефективно става сътрудничеството между държавите след приемането и прилагането на Уставите на Нюрнбергския и Токийски военни трибунали, които дават нов тласък на развитие и определяща роля на МНП.

Огромна е ролята на ООН и нейните специализирани организации в борбата с престъпленията с международен елемент. Устава на ООН е основната правна форма, за борбата на държавите за постигане на международна справедливост и наказване на престъпниците.

Комисията по международно право (КМП) е разработила и приела текстовете на почти всички международни договори на ООН, свързани с борбата срещу престъпленията с международен елемент.

Значима роля в съвременните международни отношения за борба с престъпленията с международен елемент изпълнява организацията на Международната криминална полиция (ИНТЕРПОЛ), представляваща своеобразен международен център за борба срещу престъпленията, осъществявани на нашата планета. Принципите и механизмите за сътрудничеството между полицейските органи на отделните държави са посочени също в този параграф.

Посочено е, че активно сътрудничество в борбата с престъпността осъществяват и редица международни органи, като: Международната група за разработване на финансови мерки за борба с пране на пари; Съвет за митническо сътрудничество; Международна организация по миграцията и др.

Съгласно съвременното МНП най-предпочитаните за сътрудничество между държавите са във формата на международни договори (многостранни и двустранни) или други международни актове (декларации, резолюции, препоръки и др.).

Съвременното международно право обхваща около 300 международни акта за борба с международните престъпления. В дисертационния труд са маркирани най-значимите от тях, като наред с универсалните международни актове са посочени и по значимите регионални международни актове.

Наред с многостранните международни договори, държавите сключват в съответствие с тях двустранни международни договори за уреждането на предаването на конкретни престъпници или сътрудничество за разкриване на определени престъпления като осъществяват редица форми на сътрудничество.

Координатор в световен мащаб на сътрудничеството в борбата с престъпността е ООН и конкретно нейните специализирани органи.

ГЛАВА V. НОВИ И С НОВО ИЗМЕРЕНИЕ ТРАНСГРАНИЧНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

1. Понятие на нови трансгранични престъпления и анализ на техните елементи

Разгледано е развитието на научния прогрес и информационните технологии особено през последните десетилетия, които предизвикаха и появата на най-новия вид трансгранично престъпление – киберпрестъпленията. Отбелязано, е значителния ръст на киберпрестъпността в началото на ХХ век, увеличаването на броя на компютърните престъпления, които ги превръща в опасна форма на международната и организирана престъпност. Киберпрестъпленията представляват деяние с голяма степен на обществена опасност, която е насочена главно срещу живота и здравето на потребителите, тъй като настъпващите финансови загуби по-правило довеждат до фалит на фирми, загуба на паричните средства необходими за физическо оцеляване /често довеждат до самоубийства/ и др. Киберпрестъпленията са едни от най-бързо развиващите се трансгранични престъпления. Щетите са за милиони долари, жертвите нарастват с всеки изминал ден.

За целите на труда е изведено определение на понятието „съвременни трансгранични престъпления“ и са анализирани неговите елементи.

1.1. Борба срещу трансграничните високотехнологични престъпления

В съвременните международни отношения все още не е създадена цялостна международна система за борба с технологичните престъпления. Разработени и приети са международни актове за борба с отделни трансгранични високотехнологични престъпления, но ефективна трансгранична система не е съществувала.

Съгласно съществуващата международна практика отделните държави създават собствени звена за борба с престъпността в кибернетичното пространство. Най-активно действащите са структурите изградени в ЕС и САЩ, но много други държави допринасят за борбата с отделни трансгранични високотехнологични престъпления. В дисертационния труд са разгледани и анализирани организациите и структурите за борба срещу трансграничните високотехнологични престъпления в ЕС и САЩ, засягащи пряко или косвено финансовата стабилност и личните финанси на всеки гражданин, както и тяхната ефективност при борбата с високотехнологичните престъпления, вътрешна организация и координация.

1.2. Видове съвременни трансгранични престъпления

В този подпараграф са разгледани само до няколко от съвременните трансгранични престъпления поради невъзможността в един труд да бъдат разгледани задълбочено всички нови трансгранични престъпления. За целите на труда съвременните трансгранични престъпления са разграничени по следните признаци:

- Престъпления засягащи живота на хората;
- Престъпления, засягащи здравето на човека;
- Престъпления нанасящи материални щети;
- Престъпления (измами) чрез Интернет;

- Престъпления имащи нови измерения.

1.2.1.Понятие и видове киберпрестъпления

1.2.1.1.Определение на понятието киберпрестъпления и анализ на неговите елементи

В международноправната доктрина няма общоприето определение на понятието „киберпрестъпление”. В рамките на международните органи също така не съществува единно мнение относно определение на понятието „киберпрестъпление”.

В рамките на Организацията за икономическо сътрудничество през 1983г. се приема първото определение на киберпрестъпление, съгласно което, „компютърни престъпления е всяка нелегална, неетична или забранена дейност, включваща автоматично прехвърляне или обработка на данни”⁶.

През 1990г. ОС на ООН приема акт съгласно, който се определят минималните гаранции, които трябва да бъдат осигурени от националните законодателства за неприкосновеността на данните⁷.

Съгласно един от малкото действащи международни договори, приет през 2001г. от Съвета на Европа, Конвенция за престъпленията в кибернетичното пространство „компютърните престъпления са престъпни деяния посредством използването на електронни мрежи”. В Конвенцията се разграничават три категории престъпни деяния, които са разгледани и анализирани.

Имайки предвид международноправната доктрина и практика, за целите на труда, обобщено е изведено определение на понятието компютърно престъпление /киберпрестъпление/.

1.2.1.2. Видове киберпрестъпления

Технологичния напредък на човешката цивилизация промени от една страна начина на живот, а от друга разкри възможности за киберпрестъпленията, които непрекъснато развиват и усъвършенстват различните видове киберпрестъпления и стават все по-опасни. В тази част от труда са разгледани различните субекти, форми и атаки, чрез които се осъществяват киберпрестъпленията.

Разгледана е и Конвенцията за престъпления в кибернетичното пространство,където се разграничават четири основни групи престъпления:

- правонарушения срещу тайната, неприкосновеността и възможността за ползване на компютърните данни и системи /чл.2 до чл.6 от Конвенцията/;
- компютърни престъпления /компютърна фалшификация чл.7 и компютърна измама чл.8 от Конвенцията/;
- правонарушения свързани със съдържанието /свързани с детска порнография чл.9 от Конвенцията/;
- престъпления, свързани с посегателството срещу авторското право и сродните му права /чл.10 от Конвенцията/.

⁶Syberq International Emergence of criminal information law, Koen Verlag: Heymanus,1992,p.5

⁷Guidance for the regulation of computerized personal data files adopted by General Assembly, Resolution 45/95 of 14 December 1990

Три от тези категории /правонарушения срещу тайната, неприкосновеността и възможността за ползване на компютърните данни и системи; правонарушения свързани със съдържанието; и престъпления свързани с посегателствата срещу авторското право и сродните му права са ориентирани повече спрямо обекта на правонарушението/. Четвъртата категория /компютърни престъпления/ набляга повече на метода на извършване. Конвенцията не обхваща всички проявления на престъпни деяние в кибер-пространството, но разглежда основните им форми.

Престъпления срещу тайната, неприкосновеността и възможността за ползване на компютърни данни и системи са насочени срещу поне един от трите основни принципа за поверителност, неприкосновеност или възможността за ползване на компютърни данни и системи. Ефективната борба с този вид престъпления изисква новото наказателно право не само да съдържа норми с оглед на защитата на документи от манипулации, но и да предвиди и включи гореспоменатите основни принципи.

1.3.Международни актове за борба срещу киберпрестъпленията

Международните органи в областта на борбата срещу киберпрестъпленията са направили своя нормативен принос. В рамките на ООН са приети няколко акта, имащи отношение към компютърните престъпления. В рамките на този подпараграф са разгледани следните международни актове, които са приети с оглед осъществяване на превенция и борба срещу киберпрестъпността, както следва:

- Ръководство за компютризираните файлове с лични данни;
- Препоръка за юридическата стойност на компютърните записи, приета през 1985г. от Комисията по международно търговско право;
- Наръчникът за превенция и контрол на свързаните с компютри с престъпления приет под егидата на ООН през 1994 г.;
- Резолюция 45/121 приета по време на 68-та пленарна среща на ОС на ООН;
- Препоръка относно указанията за защита на неприкосновеността и трансграничния поток на лични данни на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие приета от ОИСР;
- Декларацията за трансграничния поток на данни приета от ОИСР;
- Декларацията за защита на неприкосновеността на глобалните мрежи приета от ОИСР;
- Препоръка за сигурност на информационните системи на ОИСР;
- Декларация за неприкосновеност на глобалните мрежи приета ОИСР през 1998 г. ;
- Споразумението относно свързаните с търговията аспекти на интелектуалната собственост прието през 1994г. от Световната търговска организация /СТО/ и др.

2. Трансгранични престъпления с нови измерения

2.1.Определение и дейност на трансграничната организирана престъпност

Една от характерните прояви в съвременните международни отношения са дейностите на трансгранична организирана престъпност, които оказват дълбоко въздействие върху развитието на живота на много хора.

Като цяло се приема, че трансграничната организирана престъпност осъществява противоположни трансгранични действия (трансгранични престъпления) чрез използването на незаконни средства за получаването на имуществени или не

имуществени облаги от престъпленията, изразяващи се в огромни потоци пари, които се изпират и финансират други трансгранични престъпления.

Генералният секретар на ООН в доклада „Въздействие на организираната престъпност на обществото като цяло“ изнесен на Втората сесия на Комисията по предотвратяване на престъпността и наказателно правосъдие на ИКОСОС на ООН, проведена от 13 до 23 април 1993 г. се изброяват присъщите на организираната престъпност признаци, които също са разгледани в труда.

ИКОСОС на ООН през 1994 г. приема определение на понятието „транснационална престъпност“ като „форма на търговска дейност, осъществявана с противоправни средства, с използването на заплахи и физическа сила, изнудване, корупция, шантаж и други методи на принуда, а също чрез привличане на забранени стоки и услуги“.

Най-значим универсален международен акт е приемането през 2000 г. в Палермо на Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност, влязла в сила през 2002 г. В този подпараграф са анализирани нормите на Конвенцията по отношение на конкретните престъпления залегнали в нея подлежащи на предотвратяване, разследване и наказателното преследване.

Различни международни актове акцентират върху това, че трансграничната организирана престъпност представлява заплаха за международната сигурност и стабилност; заплаха за установения световен икономически ред; извличането на неправомерни доходи и др.

2.1.1. Трафик на хора с цел експлоатация

Друга дейност разгледана в дисертационния труд е трансграничното престъпление - трафика на хора с цел експлоатация. Действащото международно право разглежда този вид трансгранично престъпление, като сериозна заплаха за националната и международната сигурност на държавите. Системното извършване на това тежко престъпление във висока степен нарушава правата на човека и неговите основни свободи, като същевременно накърнява честта, достойнството на жертвите, подлагани са на психически и физически тормоз, а в някои случаи е застрашено и правото им на живот. Трафикът на хора се осъществява в различни направления и под различни форми. Най-разпространената форма е трафика на жени и деца с цел сексуална експлоатация и сделки с хора на различна възраст и с различен пол за трудова експлоатация и използване на робски труд. На съвременният трафик на хора са присъщи редица характеристики и елементите на определението „трафик на хора“, които са разгледани в настоящия подпараграф. Разгледани са и международни актове даващи правна регламентация на противодействието на трафика на хора в световен и европейски мащаб. Разгледани са и най-широко популярни специализирани структури в областта за борбата с тежката трансгранична организирана престъпност.

2.1.1.1. Търговия с жени и деца

Друга дейност на трансграничната организирана престъпност в съвременните международни отношения, носеща голяма печалба е търговията с хора, главно с жени и деца. Трансграничната търговия с жени и деца е свързана преди всичко със секс-индустрията (напр. проституция, порнография и др.) и други дейности в различните държави. В този подраздел са разгледани международните актове по отношение на

преследването на търговията с жени и деца, които са приети в съответствие с международната практика, както и наказателно-правната отговорност за извършването на този вид престъпление.

Направено е и уточнението, че в най-новият универсален акт, разпоредбата на чл.7, т.1, б.“Г“ залегнала в Римския статут, престъпление против човечеството е „изнасилване, сексуално робство, насилствена проституция, насилствено забременяване, насилствена стерилизация или всяка друга форма на сексуално насилие с подобна тежест“. Съгласно международното право за престъпленията против човечеството няма давност, с оглед на което в заключение е направена констатацията, че би следвало да бъдат разработени и приети международни подобни норми и по отношение на трансграничните престъпления против жените и децата.

2.1.2. Трафик на наркотици

В съвременните международни отношения няма държава, в която да не се внасят и пласират наркотици като част от цялостна международна нарко-мрежа. Отбелязано е, че трансграничната организирана престъпност отделя специално внимание на производството, трансфера и продажбата на наркотици като на една от най-доходоносните престъпни дейности. Печалбата от незаконният наркотрафик и пласиране на наркотици представлява около 80% от печалбата от всички престъпни дейности на трансграничната организирана престъпност. Като цяло незаконният наркотрафик разделя държавите на производителки, транзитни и потребителки.

Международната общност води организирано борба срещу незаконния наркотрафик още от втората половина на XIX век, но по-ефективна тя става едва след учредяването на ООН и други международни органи. В рамките на тези междууправителствени органи са разработени и приети не голям брой международни (универсални и регионални⁸ актове за борба срещу незаконния наркотрафик. Под егидата на ООН са приети няколко универсални международни договори, които явно на фона нарастващите и устойчивите ежегодни огромни печалби явно не са ефективни: Единната конвенция за упойващите вещества (от 1961 г. изменена с Протокол от 1972 г.), Конвенция за психотропните вещества (от 1971 г.) и Конвенцията на ООН за борба срещу незаконния трафик на упойващи и психотропни вещества (от 1998 г.). Нормите на трите конвенции са анализирани и обсъдени подробно в настоящия подпараграф.

В заключение е обобщено, че може да се приеме извода, че независимо от приети международни актове за борба с производството на упойващи и психотропни вещества, како и срещу трансграничния наркотрафик, продажбите се увеличават, а печалбите растат. За да бъде ефективна борбата е необходимо да се приемат нови мерки от международната общност, които постепенно ще намаляват незаконния наркотрафик до неговото пълно унищожаване.

2.1.3. Трансгранична корупция

В случаите, когато корупционната схема обхваща поведението на длъжностните лица на две или повече държави и облагодетелства в разрез с международното право различни държави, граждани и организации от различни държави налице е трансгранична корупция. Съвременните международни отношения се характеризират с широко разпространение на трансграничната корупция по целия свят, което го превръща в глобален проблем. В съвременната международноправна доктрина няма

⁸ EU Drug markets report/ A Strategic Analysis, European Monitoring Centre for Drug Addiction/, Luxembourg, EMCDDA, 2013

общоприето понятието както на „корупция“, така и на „трансгранична корупция“. В този подпараграф са анализирани елементите от приетите определения на корупция, както и кои сфери на икономическия, политическия и социален живот засяга най-често. Направен е и анализ на международните актове приети в тази област. Направена е и констатацията, че независимо от предвижданите цели за разработване и прилагане на прогресивни мерки, от които би имало ефект за сега корупцията в световен мащаб не само не се предотвратява, а се увеличава. Явно по-ефикасната борба и по-ефективното предотвратяване на корупцията изисква много по-радикално приложение и актуализиране на съществуващите международни норми.

В заключение е направен изводът, че като цяло борбата срещу трансграничната корупция е недостъпна, независимо от нарочното не изясняване на действителното положение, неговото премълчаване и скриването в световен мащаб на истинските размери в различните държави и като цяло в света на истината, което не допринася за нейното намаляване, а нарастване.

2.1.4. Борба с трансграничната организирана престъпност

Непрекъснатото нарастване на обществено-опасните прояви на трансграничната организирана престъпност в световен мащаб, налага непрекъснатото и ефективно сътрудничество между държавите в борбата с нея. От бум на прояви на трансграничната организирана престъпност през XIX век и от всеобщото разбиране за водене на борба с нея, намерило израз в създаването през 1872 г. на Комисия за борба с международните престъпления, тя непрекъснато променя своите форми и средства на осъществяване и реализиране на печалба. Международната действителност показва, че за сега международната общност (както на универсално и регионално, така и на субрегионално и държавно ниво) не може да се противопостави ефективно на трансгранична организирана престъпност, която на практика показва, че е много по-гъвкава, много по-добре организирана и финансирана, реализира огромни печалби и т.н.

Борбата с трансграничната организирана престъпност е основно направление в дейността на ООН, Интерпол, Съвета на Европа, Европейския съюз, ЕВРОПОЛ, Европейската правна служба, Европейската полицейска служба, различни регионални формати (като напр. Пакт за стабилност в Югоизточна Европа (ЮИЕ), Централноевропейска инициатива, Инициатива за сътрудничество в ЮИЕ и Черноморското икономическо сътрудничество и др.) и др. Най-значима универсална дейност в практическата борба с трансграничните престъпления се осъществява в рамките на Международна организация на криминалната полиция (МОКП-известна като Интерпол). В тази част от дисертационния труд са разгледани, целите, задачите, сътрудничеството и взаимодействието между създадените формирания за превенция и борба с организираната трансгранична престъпност.

В заключение имайки предвид успешната дейност и огромните печалби на трансграничната организирана престъпност е направен извода, че борбата срещу нея е неефективна, което налага реформиране на използваните до момента международни средства.

2.1.5. Изтиране на пари

В международните отношения през XX век се утвърди едно сравнително ново трансгранично престъпление, явяващо се следствие от много други трансгранични престъпления (голяма част от които се осъществяват от трансграничната организирана

престъпност). В международната практика в следствие на получаването на огромни печалби от извършени редица трансгранични престъпления (като напр. незаконна продажба на оръжие, незаконен наркотрафик, контрабанда и др.) се изпират огромни суми пари. Борбата срещу прането на пари е основно средство за борба срещу организираната престъпност, тъй като ги лишава от ресурса, който се използва за повторна престъпна дейност. Доказването на умисъл при прането на пари е много трудно, когато се изпират средства, придобити от осъществяването на различни престъпления.

Един от първите универсални актове, който регламентира мерките срещу изпирането на пари е Конвенцията за борба срещу незаконния трафик на упойващи вещества и психотропни субстанции приет под егидата на ООН през 1989 г. Приети са също така и регионални международни актове като напр. Конвенцията относно изпиране, издирване, изземване и конфискация на облаги от престъпление, приета под егидата на Съвета на Европа и др.

Международната общност за насърчаване на сътрудничеството за по-ефективна борба с международната престъпност през 2000 г. приема Конвенция на ООН срещу транснационалната организирана престъпност. В този подпараграф са анализирани нормите на Конвенцията и задълженията на страните по нея.

В международната практика са известни много случаи за не предаване на лица на една на друга държава, тъй като това засяга суверенитета или националната сигурност на държавата.

Регионалните актове също така допринасят за по-ефективната борба срещу прането на пари. В това отношение е направено отбелязването, че в региона Европа са приети най-ефективните регионални международни актове относно екстрадицията и други форми на сътрудничество между държавите, а в европейската правна доктрина е разгледан и въпроса относно облагите от престъпление.

2.2. Съвременни измерения на трансграничния, постмодерен тероризъм

Същността на трансграничния постмодерен тероризъм е чрез физическо насилие (убийства, заплаха и др.) да се въздейства върху психиката на мирното население (постигане на неописуем страх), който да бъде използван за постигането или не постигането на определена цел (политическа, икономическа, социална и т.н.). Най-голямо отражение в началото на XXI век от трансграничните престъпления (превърнало се в един от най-острите глобални проблеми), квалифицирано като глобално престъпление против цялото човечество е трансграничния (нар. международен) тероризъм. Той на практика е тясно свързан и почти изцяло се препокрива с формата на геноцид, т.е. убийство на големи групи от хора, но с тази разлика, че не е само на етническа основа (т.е. хората случайно засегнати от терористичния акт са от различни етноси).

Според експертите „терористичната практика очертава две групи устойчиви подходи за реализиране на стратегическата цел (промяна във властта) и общите тактически цели (създаване на проблеми във функционирането на национални и международни институти и на устойчиво чувство на несигурност сред гражданите) – физическо и информационно въздействие“. Всеобщо известно е, че за постигане на поставените цели трансграничните терористични организации широко използват Интернет, телевизията, радиото, масмедияте и други, за всяването на страх и безпокойство.

Борбата срещу трансграничния тероризъм е много сложна поради непредвидимостта и голямото разнообразие на осъществявани действия, използвани средства (бомби, оръжия, самолети, цистерни и други средства), способности, мотиви и др. Най-голяма трудност представлява неизвестността и изненадата, къде и с какво ще се осъществи терористичен акт, които не е в съответствие с определени принципи и норми (макар, че в повечето случаи си служат с военни средства, но техните действия нямат нищо общо с военната стратегия и тактика).

Трансграничният тероризъм от политически постепенно се трансформира в социално- политически. Използва се страха на хората и като цяло на населението на държавата, за да въздействат на управляващите (обществен натиск, избори и др.) за постигането на политически, икономически или криминални цели.

Понятието тероризъм (лат. *terror* - страх, ужас) се утвърди като социално-правен феномен, който променя своите цели, мотиви, средства, способности и др., който със всеки изминат ден става все по-опасен за човечеството.

Синоними на терор „terror-страх“ са насилие, заплаха, уплаха и др. Тероризмът и трансграничният тероризъм са идеология на насилието и практика на въздействието на общественото съзнание чрез всяването на страх или други насилствени действия за въздействие върху съзнанието на мирното население.

Наред с терористичните актове, осъществявани с конвенционално и неконвенционално оръжие (въздушен, морски и сухопътен тероризъм, отвлечане, вземане на заложници и др.) международната общност приема като насилие и заплаха с насилие и : войната и въоръжените конфликти, силовата дипломатия, конфликтите за национално освобождение, и всички други форми на насилие (съзнателно пораждащи страх, несигурност, безпокойство, както и насилствен натиск за постигането или за не постигането на определени цели.

Втората половина на двадесети век се характеризира с етап на промяната на мотивацията на целите на терористите (от нападения срещу „класовия враг“ или „националния потребител“ до съвременните религиозни, национални или катастрофично цивилизационни мотивирани основания и др.). Терористичните и трансграничните актове през този период не са насочени към убийството на държавни глави, а към масовото убийство и всяване на страх на невинни хора.

Според международното право трансграничният тероризъм, може да бъде разграничен по различни критерии, които са разгледани също в настоящия подпараграф.

Същността на трансграничния тероризъм е да предизвика политически изменения и усложняване на международните отношения, включително и чрез взривяване на официалните помещения на посолства, консулства и други помещения ползващи се дипломатически привилегии и имунитети. В тази връзка обект на международен тероризъм целящ влошаване на междудържавните отношения могат да бъдат и лица, ползващи се международна защита (убийство на държавни и правителствени глави, министри, дипломати, международни длъжностни лица и др.).

Борбата срещу тероризма и трансграничният тероризъм може да бъде ефективна само тогава, когато усилията на международната общност бъдат обединени (без изключение и без никаква толерантност) за унищожаване на причините пораждащи тероризма, а не на следствието.

3. Необходим подход, за повишаване ефективността на борбата със съвременните трансгранични престъпления

В последния параграф от тази глава е разгледан, какъв следва да бъде подходът, за да бъде ефективна борбата със съвременните трансгранични престъпления. Положителното развитие и отражение на съвременното международно право върху справедливото наказване на всички престъпленията против човечеството (и всички други трансгранични престъпления) през XXI век ще стане възможно само ако международната общност приеме нови съвременни мерки, които са разгледани и обобщени подробно в настоящия параграф.

В заключение е подчертано, че ако не се преодолеят икономическите, политическите, теснопартийните и други интереси в рамките на международната общност и не се издигнат общочовешките и общодържавните интереси над всичко, няма да бъде общоприета и постигната очакваната международна справедливост. На всички вече е ясно, че новите форми и измерения на съвременната трансграничната престъпност изискват нови подходи, мерки и нормативни актове, за да бъде наистина ефективна борбата на международната общност срещу трансграничните престъпления. Също така следва да се има предвид, че разработването и приемането на нови, прогресивни международни договори не е достатъчно, тъй като за да бъде ефективна борбата срещу трансграничните престъпления е задължително абсолютно всички държави да ги ратифицират и ефективно да ги прилагат. Достатъчно е само една държава да подпомага и финансира трансграничните престъпления, за да не бъде борбата срещу тях ефективна.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключението на труда са обобщени основните изводи, направени в хода на дисертационното изследване, относно трансграничните престъпления според съвременното Международно право.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Проект на Конвенция за сътрудничество в борбата срещу трансграничната престъпност

III. ПУБЛИКАЦИИ В МАТЕРИЯТА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

1. Статия приета за печат в списание Международни отношения на тема „Трансграничният тероризъм, като част от престъпленията с международен елемент” .
2. Статия приета за печат в списание „Геополитика и геостратегия“ на тема „Международните престъпления през XXI век”